

Страхування як інструмент зниження аграрних ризиків

Кошель Ганна Миколаївна, Шутілова Ольга Олегівна

Науковий керівник ст.викладач Журавель Т.М.

**Харківський навчально – науковий інститут ДВНЗ «університет
банківської справи»**

Аграрне господарство в Україні – це потужна стратегічна ланка національної економіки, яка забезпечує продовольчу безпеку країни. Однак висока ризиковість даної галузі ставить під загрозу фінансову стійкість господарств, а відтак, і сталість всієї економічної системи.

Тому дослідження питання щодо розробки та впровадження ефективної системи агрострахування як дієвого інструменту зниження ризиків набуває особливого значення, що зумовлює актуальність обраної теми та доцільність проведення досліджень для розвитку цього питання.

Проблемі страхування сільськогосподарської продукції приділяли увагу такі фахівці: В. Базилевич, В. Борисов, О. Ботвиновська, Н. Внукова.

З усіх галузей сільськогосподарського виробництва рослинництво найбільше піддається впливу несприятливих природно-кліматичних умов. Варто відмітити, що в Україні більше 15 млн. га сільськогосподарських угідь знаходиться в ризикованій зоні: повені на Заході, посуха на Півдні, загроза вимерзання на Сході. В посушливі роки Україна недобирає 10-15 млн. т. зерна, 12-18 млн. т. кормів. Щодо сьогодення, то окрім природних ризиків значної шкоди агровиробництву завдають необґрунтовані дії самих виробників. Так на фоні зростання об'єму використання пестицидів з 24,3 до 55,2 тис. тонн [1], відбулось різке падіння внесення органічних добрив з 8,7 т/га до 0,5 т/га[4], що в кінцевому підсумку призвело до того, що впродовж останніх років (2000–2014) баланс гумусу в ґрунтах був гостродефіцитним і варіював у межах мінус 0,6–0,3 т/га. В середньому

сільському господарству щорічно наносяться збитки що складають 0,06-0,11% від ВВП. Однак аграрії не охоче використовують страховий захист, адже на сьогоднішній день в Україні страхуванню підлягає до 5% посівних площ, тоді як у США та Європі цей показник становить майже 80 %.

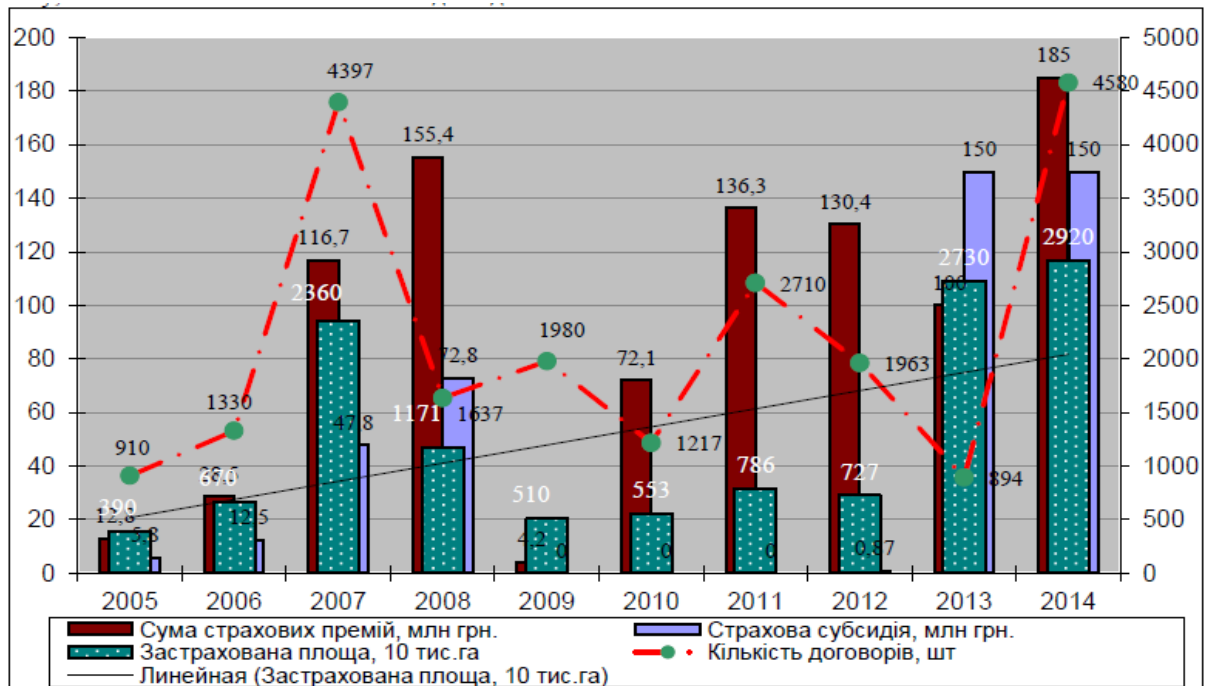

Рис.1 Динаміка об'ємів страхових премій, виплачених страхових субсидій і кількості договорів по сільськогосподарському страхуванню. [3]

Згідно рис.1, середня кількість договорів, укладених протягом останніх 10 років становить лише 2161 штук. Середній тариф складає приблизно 3,5%. Невисокі страхові тарифи обумовлені наявністю безумовної франшизи на рівні 40-50 %, що забезпечують тільки компенсацію катастрофічних збитків, тому в останні роки страхувальники виплат майже не отримали. Досить вагомою проблемою вітчизняного агрострахування є концентрація ринку в руках трьох компаній - Українська аграрно- страхова компанія, «Оранта» та «УНІКА», доля ринку яких відповідно становить 29%, 19,7% та 11,5%. Щодо страхових субсидій, то на фоні незначних сум, у 2009-2011 рр. субсидування взагалі припинилося, що у свою чергу знизило суму страхових премій. Варто відмітити, що порядок надання субсидій є недосконалим, зокрема це стосується недотримання гарантій

відшкодування встановленого розміру субсидій; надання державної підтримки лише деяким видам культур за стандартними для всіх регіонів умовами. Досить успішними є системи агрострахування з державною підтримкою, що функціонують в США, Польщі та Франції. Основними напрямками державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції даних країн є:

- субсидування страхових премій та виплат;
- компенсація адміністративних витрат страховим організаціям;
- фінансування освітніх та інформаційних заходів;
- навчання, сертифікація й оплата послуг експертів з урегулювання збитків; субсидування перестрахування [2]

Отже, вивчення світового досвіду спонукає до пошуку шляхів удосконалення та розвитку системи страхування сільськогосподарських культур. Але варто зауважити, що переймаючи світовий досвід, потрібно пам'ятати, що в кожній країні страхування сільськогосподарських культур має свою специфіку, зумовлену соціальними, економічними та релігійними особливостями.

Список використаних джерел

1. Іртищева І. Оцінка параметрів рівня екологічно сталого розвитку сільських територій. / І. Іртищева // Економіка природокористування. Економіст 2014.- №12 -, с. 53-57
2. Косенко О. Страховий потенціал [Електронний ресурс] / О.Косенко // Демократична Україна - №17. - 2011. - Режим доступу: <httpwwwduacomua20110177.shtml>
3. Навроцький С.А. Формування перспективної моделі страхового захисту сільського господарства України / С.А. Навроцький. // Серія економіка. - 2014.- №1(1) ст.153
4. Статистика сільського господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ7_u.htm

